

ИНОВАЦИЯТА В НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕ – АНАЛИЗ СЛЕД ПЪРВАТА ГОДИНА ОТ ПРИЛАГАНЕТО

1. Иновацията - същност

От учебната 2017/2018 90 СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин” е иновативно училище с постановление на Министерския съвет. Иновацията се реализира в начален етап на обучение.

Целта на предложената иновация е развитие и усъвършенстване на *целодневната организация на учебния ден по паралелки* в начален етап, чрез:

1. Разпределение по *нов начин на учебните часове и дейностите* в рамките на часовия график при целодневната организация.
2. *Различна продължителност на учебните часове*, с цел по-лесно възприемане на учебния материал и повишаване на концентрацията.
3. Задържане на учениците в училище и ангажирането на техните родители с училищния живот, което да мотивира учениците да продължат обучението си в 90 СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин” след 4ти клас.
4. Повишаване на положителната нагласа към учене и намаляване на стреса у децата.

Въвеждането на *нов часови график и иновативни дейности*, позволяват на децата да започнат учебния ден с **енергиен старт (20 мин)**, тип загревка за събуждане и придобиване на енергия за учене, последвана от работа, концентрирана в **един голям блок часове сутрин (60 мин)**– главна тема (пример – БЕЛ или Математика), следват учебни часове за развитие на креативност, въображение и **творчество (35 или 40 мин)**(музика, изобразително изкуство, бит и техника/ технологии и предприемачество, ФВС).

Обедната почивка на учениците, включва: **блок обяд, блок релакс** (лягане в хоризонтално положение, с цел създаване на отношение към здравословен начин на живот, правилна постановка на гръбначния стълб и слушане на класическа музика, която подпомага емоционалната интелигентност на децата) и **блок игри на двора**.

Следобедните занятия продължават с **още един голям блок часове** (главна тема – 60 минути) и **зони за подпомагане** – време в което учениците по едно и също време, в рамките на 40 до 60 минути, правят рефлексия на изминалия ден, доучват и наваксват учебния материал по съответна избрана дисциплина.

В дейностите учителите използват:

Jump Math, за постигане на най-високи нива на вътрешна мотивация, удовлетвореност от работата и постиженията на децата по математика, както и изграждане на позитивни нагласи към математиката.

(От 2015/2016 година в начален етап на обучение училището е партньор с Института за прогресивно образование за прилагане на *JUMP Math* в обучението по математика. Това осигурява динамичен час, в който всички ученици са силно мотивирани и насочени към

постигане на конкретен резултат. JUMP Math не променя учебните програма или съдържание, нито класната структура на обучение. Поощрява се състезанието на всеки ученик сам със себе си в контекста на преодоляване на предизвикателството – решаване на по-сложна задача, при което се преживява усещане за собствения напредък, за способността, постигната чрез усилие и старание. Това е един от начините за диференциация, който се прилага в часовете по математика в иновативните класове.)

SOLE (среда за самоорганизирано учене) се прилага с цел развиване на умения за работа в екип, критично мислене и презентационни умения.

(От 2016/2017 година 90 СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин“ е партньор с Фондация „Темпо“ по проект за самоорганизирано учене – SOLE. Към настоящия момент имаме обучени 15 учители за работа по този проект. Средата за самоорганизирано учене е място, където децата имат свобода сами да търсят отговори на голям и значим за тях въпрос и сами ръководят своето учене, работейки заедно, ползвайки интернет и друг софтуер и поемайки в посоката, в която ги отведе техният собствен интерес и вродена любознателност. Основна роля в метода има работата по групи и сътрудничеството между децата, което включва всички ученици. Учителят подпомага тяхната работа, а децата, учейки ,развиват и своите социални контакти. Тези параметри са нужни за създаване на незастрашаваща среда, в която децата наистина имат свободата да учат самостоятелно. Проектът е свързан с иновацията, защото това е методът, който се използва за обучение в часовете по природни и обществени науки – Околен свят, Човек и общество и Човек и природа, а децата в първи клас, с помощта на своите родители , търсят отговори на поставените въпроси.)

Зони за подпомагане – учениците работят в специално обособени зони по групи с цел преодоляване на обучителни затруднения (пример – четене, писане, математика, език) Дете, което има заслужени резултати по съответните дисциплини и добро поведение, получава ролята на „отговорник на зоната“ и има за задача да разясни и следи за правилното изпълнение на задачата, поставена от учителя. Едновременно работят всички ученици по различните предмети. Помощник-учителят–ученик, избран от преподавателя за заслуги(участие в час или други, предварително избрани от учителя критерии), следи за работата на всички групи. Той има за задача да изготви Протокол за извършената дейност на всяка една група. Отговорникът на групата представя отчет пред помощник-учителя, а той от своя страна, обобщава данните и ги представя пред учителя. В края на часа всички деца, участвали в заниманието,получат точки в система, изработена от учителя за отчет на резултати и поведение (пример – Клас доджо,или друг вид тракер – стикери, печати и т.н). Учениците усъвършенстват знанията си, като едновременно с това развиват умения за работа в екип, сътрудничество, лидерски качества, презентационни умения и поведенчески нагласи за позитивно учене и вътрешна мотивация.

Така описаната организация на учебния ден обхваща всички класове в начален етап на обучение, всички ученици от началния етап и всички начални учители.

Учениците, включени в иновацията, са всички класове от I до IV клас. За учебната 2018/2019 година те са 11 паралелки. Броят на децата е около 250. Преподавателите, които работят с иновативните класове са 22 учители.

2. Списък на доказателствата в подкрепа на иновацията – обективни данни, изследвания, продукти, публикации и др.

2.1. При изпълнението на проекта учителите от начален етап създават концепции за „Енергиен старт“, „Творчество“, „Релакс“, „Големия урок“ и „Зони за подпомагане“, които са включени в Наръчник за приложение на иновацията.

Учителите участват в съвместна екипна работа, реализираща се чрез споделяне на създадени от тях над 70 методични материала в GOOGLE DRIVE – уроци, презентации, тестове и сценарии. Провеждат се ежесмесечни сбирки на учителите, в които се обсъждат всички аспекти на иновативния процес, споделените идеи за подобрене се реализират. Събрана е база-данни с учебни програми, учебни разпределения, дневен режим и добър опит. Създадени са инструменти за отчитане на напредък на всяко дете – електронни таблици, чек листове, анкетни проучвания, клас „Доджо“ . (линк към гугъл драйв)

През учебната 2017/18 година всички учители от иновативния проект са участвали във вътрешноучилищни и извън училищни квалификационни курсове, като всеки от тях е посетил между 28 и 112 часа обучения.

Налице е активно споделяне и популяризиране на иновацията сред колеги, на педагогически съвет, родителски срещи и различни форуми (ноември 2017, конференция „Желаното училище“, Софтуерен университет; 08.02.2018 г., „Добрите практики в нашето училище“, РУО София-град; 12.03.2018 г., Презентация пред директори на ДГ от район Люлин; 26.04.2018 г., Презентация на добри практики пред директори на столичните училища, организатор: РУО София-град, място на провеждане :7.СУ „Св. Седмочисленици“).

Учителите отчитат позитивните страни на иновативния подход, като приемат, че това е условие и предпоставка за повишаване качеството на предлаганото образование. По техни наблюдения целодневната организация на учебния процес, чрез нови методи и нов часови график водят до:

1. Повишена мотивация за учене изразена чрез:

- намаляване броя на закъсненията и отсъствията без основателна причина при отделни ученици – интерес към Енергиен старт и Творчество;
- повишен брой участници в състезания – Софийски математически турнир- 31 ученици; СБНУ- 223 участия, от които 9 ученика класирани на финално национално ниво – 2 с максимален брой точки; Европейско кенгуру – 33 ученици;
- повишени резултати на НВО с 0,19% в сравнение с предходната 2016-2017г.;
- по отделните учебни предмети при едни класове се наблюдава напредък по отношение на резултатите, а при други се запазва нивото, постигнати с помощта на Jump Math, SOLE, електронни учебници, учебни сайтове;

2. Сътрудничество:

Прилагането на иновативни методи и инструменти спомага за по-доброто взаимодействие и взаимопомощ между децата (SOLE), въвличане на родители в учебния процес и публични изяви (благотворителни базари, открити уроци, състезания и тържества).

3. Умения:

Чрез поставяне на проектни задачи, голяма част от учениците изясняват желание за презентиране и свободно изразяване както пред съученици, така и пред гости.

Общото мнение на учителите от начален етап е, че за една година прилагане на новия часови график и иновативни методи се е повишил интересът на учениците за учене, желанието им за съвместна работа и доверието между родител- учител- ученик.

2.2. Със съдействието на институт за прогресивно образование и Асоциация „Родители” през 2018 година се осъществи качествена оценка на иновацията след първата година от четири годишния период на проекта.

Оценката е оформена в печатно издание, което ще изглежда по следния начин:

Стъпка по стъпка към успешни проекти

Оценка на иновация

в 90 СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин“ София.

Ръководство за училища
и финансиращи организации

Ръководството съдържа информация за оценката на въвеждането на иновация в 90 СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин“.

Възложител на оценката е Асоциация „Родители“.

Проектът се провежда в 90 СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин“ София по програмата за иновации в средното образование на Министерството на образованието и науката (МОН) на Република България.

Издател:

Асоциация Родители

office@roditeli.org

www.roditeli.org

Предпечатна подготовка:

Method Lab

info@method-lab.org

www.method-lab.org

Автори:

Елица Узунова

София Бисеринска

Николай Михайлов

Ваня Иванова

Варна и София, България

26 август 2018 г.

Copyright:

© Асоциация Родители 2018

Този документ ще бъде достъпен до края на октомври. Част от изследването са мненията на родители, изразени чрез фокус-групи.

Мнения на родители от фокус-група (нередактирани, само са сменени имената):

С: Аз малко критично мислех за този тип програма, но виждайки, че те идват с желание и с радост на училище, за тях е мъка ако са болни и не трябва да са на училище – за мене това е много важно.

Я: Това, което тук се предложи, мисля, че е най-удачният вариант – целодневно с блокове и Мария не иска да има ваканция.

К: Избрахме тази целодневна програма, която те ни представиха, аз веднага бях с две ръце „за“ и се оказва, че има много положителен ефект.

М: Тъй като аз имах удоволствието да уча по блокова система и категорично смятам това за най-добрата възможна система за обучение на деца. Учителките са невероятни и начинът, по който преподават и дават свобода на децата най-вече е най-голямото предимство

Р: В същото време има две основни госпожи, едната ти поема българския, който, нали, е фундаментален предмет и другата госпожа е по математика, де факто - всяка една от тях има по-голям поглед върху децата като преподаване и по отношение на домашни и развитие по дисциплините, но пък когато един учител, преподавайки уроците, а друг ги занимава...

Прилагаме цитати от изследването, свързани с положителните ефекти на иновацията:

Положителни ефекти при учениците *Емоционално балансирани*

Резултатите на оценката показват, че иновативният график на обучение, въведен в 90-то СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин“, помага за постигане на емоционален баланс у учениците. Чрез фазите на тонизиращи занимания сутрин и релаксиращи – следобед, учениците влизат в блок-часовете с основното учебно натоварване спокойни, концентрирани и кооперативни.

Учат с лекота

Анализираните индивидуални и групови интервюта и проведените наблюдения показват, че блок-часовете се приемат положително от всички целеви групи и действително подпомагат процеса на обучение. Удълженото времетраене на специализирания час създава устойчивост на ефекта. По този начин учениците усвояват знания и умения трайно, но без стрес и без необходимост от (много) допълнителна работа извън училище.

Активни, отпочинали и мотивирани

Данните, получени при провеждане на оценката, показват, че като цяло иновативният график изключително добре подпомага създаването и поддържането на ниво на включване и мотивация у децата, което е оптимално за усвояването на нови знания и умения. Индикатор за това е активното участие на децата в учебния процес. Те се включват с желание в предложените от учителите дейности (вместо да ги бойкотират), но също и самите те правят предложения за съвместни дейности, свързани с учебния материал, и се обучават взаимно в рамките на зоните за подпомагане.

Положителни ефекти при родителите

Положителните резултати, наблюдавани при учениците, очаквано се трансформират в положителни ефекти при техните родители. В проведените допитвания те многократно споделят, че се чувстват по-спокойни, защото усещат, че чрез новия график децата им се чувстват действително добре в училище и усвояват лесно, бързо и с минимални допълнителни усилия учебния материал.

Освен положителните ефекти по отношение на усвояването на знания и умения, родителите отчитат като полза факта, че натоварването на децата въпреки е намалено, което им дава възможност да вложат повече време в занимания на семейството.

Положителни ефекти при учителите

Едно от основните предимства за учителите, свързано с новия график, е възможността да работят по-интензивно по индивидуалните потребности на учениците. Това се случва в две направления: по отношение на личностното развитие на децата (основно в рамките на блоковете „Енергиен старт“ и „Релакс“) и по отношение на индивидуалната им успеваемост (в рамките на блок-часовете съвместно с други ученици – в зоните за подпомагане).

Друг аспект, който демонстрира полезността на иновативния график за учителите, е по-голямата яснота на отговорността, която е свързана с новата организация на часовете. В разговорите с учителите личи спокойствие, че могат по по-добър начин да предадат учебния материал. Комбинацията от двама основни, специализирани учители, повишената концентрация на децата в блок-часовете очевидно подпомага в по-голяма степен въвеждането и затвърждаване на учебно съдържание в сравнение с алтернативните модели на разпределение на учебните часове.

Този начин на организация на учебния процес и времето, вложено в специализация на учителите не възпрепятстват екипната им работа, напротив – по-скоро насърчава смисленото професионално и лично взаимодействие между тях. Те разказват, че по-интензивно обменят ресурси и споделят лични преживявания.

По-силните връзки в екипа помагат за намаляване на индивидуалното натоварване на учителите, което дългосрочно се отразява положително на тяхното здраве и съществено подобрява качеството на работата им.

Резултати – какво постигаме?

Резултатите на оценката показват, че при устойчивост на въведените от проекта дейности може да се очаква дългосрочно подобряване на условията на работа на учителите. Съвместната работа на двама учители в един клас, възможността за специализация върху „техния“ си предмет и фактът, че благодарение на организацията на работа децата са по-спокойни и концентрирани в час, водят до намаляване на стреса, а това позволява по-качествено изпълнение на работните задачи и освобождава потенциал за по-голям фокус върху индивидуалните образователни потребности на учениците. Натрупването на положителни ефекти при трите целеви групи позволява да се очаква, че тази интервенция има потенциал да допринесе за дългосрочно подобряване на атмосферата в училището и – съответно – за дългосрочно подобряване на образователната система, в случай че подобен график се въведе в повече училища.